

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
завідувач кафедри ФМФР

_____ (Гончаренко О. М.)

“ 26 ” травня 2016 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.03050801 “Фінанси і кредит”

за темою:

**ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЇЇ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

Виконавець

студентка фінансово-економічного
факультету

Костова Стефанія Сергіївна

/підпис/

Науковий керівник

кандидат економічних наук, доцент

Лапіна Ірина Сергіївна

/підпис/

Одеса 2016

АНОТАЦІЯ

випускної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавра

Костової Стефанії Сергіївни

«Платоспроможність підприємства та шляхи її забезпечення»

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2016 рік

Випускна робота складається з трьох розділів.

Об'єктом дослідження є платоспроможність підприємства та визначення напрямків її покращення.

Предметом дослідження є економічні відносини, що відображають особливості управління платоспроможністю як складовою фінансового стану підприємства на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад».

Метою випускної роботи є вивчення теоретичних основ і економічної сутності управління платоспроможністю підприємств, дослідження сучасних методів проведення аналізу платоспроможності на підприємствах України, а також розробка шляхів покращення платоспроможності ТОВ «Телекарт-Прилад».

За результатами дослідження сформульовані пропозиції щодо покращення фінансового стану підприємства і рекомендації, направлені на підвищення платоспроможності на підприємстві.

Ключові слова: платоспроможність підприємства, ліквідність підприємства, фінансовий стан, фінансова стійкість, джерела фінансування ресурсів підприємства, власний капітал, залучений капітал, показники фінансового стану, дебіторська заборгованість.

ANNOTATION

the final work on the education of bachelor`s degree

Kostova Stefaniia

"The solvency of the company and ways to ensure it"

Odessa National University of Economics

c. Odessa, 2016

Final work consists of three sections.

The object of study is the solvency of the company and identifies areas of improvement.

The subject of study is economic relations, reflecting the peculiarities of solvency as part of financial condition on the example of CLL "Telecart-device".

The purpose of master's work is to study the theoretical foundations of economic substance and solvency management, the study of modern methods of analysis of solvency in the Ukraine, and developing ways to improve the solvency of CLL "Telecart-device".

The study set out proposals to improve the financial condition of the company and recommendations aimed at improving the solvency of the company.

Keywords: solvency, liquidity of the company, financial position, financial stability, funding enterprise resources, equity, debt capital, indicators of financial condition, receivables arrears.

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. Теоретичні основи забезпечення платоспроможності підприємства	5
1.1. Сутність платоспроможності підприємства та необхідність її оцінювання	5
1.2. Система показників та методика оцінки платоспроможності підприємства	11
Розділ 2. Оцінка та аналіз платоспроможності на прикладі підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад»	27
2.1. Техніко-економічна характеристика ТОВ «Телекарт-Прилад»	27
2.2. Загальна оцінка фінансового стану підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад»	31
2.3. Діагностика платоспроможності ТОВ «Телекарт-Прилад»	46
Розділ 3. Рекомендації щодо покращення платоспроможності ТОВ «Телекарт-Прилад»	52
3.1. Шляхи оптимізації фінансово-господарської діяльності підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад»	52
3.2. Оцінка резервів покращення платоспроможності підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад»	56
Висновки	63
Список використаної літератури	66
Додатки	70

ВСТУП

Фінансово-економічна безпека підприємств сьогодні є однією з найважливіших умов для забезпечення нормального функціонування і розвитку всієї сфери підприємництва. Процес управління фінансово-економічною безпекою базується на певному механізмі, який забезпечує захист підприємства від ризиків втрати платоспроможності. Сьогодні в діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання можна спостерігати катастрофічну ситуацію зумовлену збитковістю підприємств, кризою неплатежів та іншими факторами. За таких умов, щоб уникнути фінансової кризи, виникає потреба оцінити перспективу розвитку підприємства, спрогнозувати його майбутній фінансово-господарський стан та розробити можливі шляхи попередження негативних явищ.

Основною метою антикризового фінансового керування є пошук таких способів та методів, які забезпечать швидке поновлення платоспроможності й відновлення достатнього рівня фінансової стабільності підприємства для запобігання його банкрутству. В теоретичному плані дані проблеми безпеки залишаються мало дослідженими.

Слід відмітити, що актуальність роботи полягає в необхідності забезпечення такого рівня платоспроможності підприємства, за яким буде досягнуто необхідний захист та надійність його функціонування.

Об'єктом дослідження даної роботи є платоспроможність підприємства та визначення напрямків її вдосконалення. Дипломна робота виконана на матеріалах ТОВ «Телекарт-Прилад» [16; 17; 18; 19].

Предметом дипломної роботи є економічні відносини, що відображають особливості управління платоспроможністю як складовою фінансової безпеки підприємства.

Метою роботи є вивчення теоретичних основ і економічної сутності управління платоспроможністю підприємств, дослідження сучасних методів

проведення аналізу платоспроможності на підприємствах України, а також розробка шляхів покращення платоспроможності ТОВ «Телекарт-Прилад».

Для реалізації мети дипломної роботи необхідним є вирішення наступних завдань:

- а) дослідити теоретичні основи поняття «платоспроможність» підприємства, розкрити його сутність;
- б) охарактеризувати систему показників, що дозволяють оцінити платоспроможність підприємства;
- в) виявити теоретичні та методичні засади управління платоспроможністю як складовою фінансової безпеки підприємства;
- г) розглянути техніко-економічну характеристику підприємства;
- д) здійснити аналіз фінансового стану ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- е) дослідити платоспроможність даного суб'єкта господарювання;
- ж) запропонувати шляхи збільшення платоспроможності як основи фінансової стабілізації підприємства.

У процесі виконання роботи були використані такі методи дослідження:

- а) монографічний;
- б) аналітичний;
- в) таблично-графічний;
- г) статистичний;
- д) загальнонаукові (системний, формально-логічний, метод аналізу і синтезу).

Обрані методи дають можливість порівнювати, групувати та аналізувати дані. Інформаційною базою є статті періодичних наукових видань, підручники, навчально-методичні посібники, правові акти та фінансова звітність ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2012-2014 рр. Були використані також сайти державних організацій. Дана література дає змогу встановити суть та значення платоспроможності, а також дослідити теоретичні та практичні засади управління платоспроможністю.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи теоретичний матеріал, можна сказати, що платоспроможність підприємства – це його здатність у повному обсязі й у визначений термін розрахуватися за своїми зобов'язаннями за допомогою грошових ресурсів та інших активів та спроможність здійснювати безперервну фінансово-господарську діяльність.

Фінансовий стан ТОВ «Телекарт-Прилад» значно погіршився за 3 роки і за трикомпонентним показником зсунувся аж на дві позиції, при тому, що в 2012 році фінансовий стан підприємства можна було вважати абсолютно стійким.

Якщо ж говорити про оцінку фінансового стану за іншою методикою (за коефіцієнтами), то найгіршим був фінансовий стан у 2012 році, а найкращим у 2014 році. Це пов'язано з деякою зміною у проведенні фінансової політики підприємством.

Негативним моментом фінансової політики підприємства є збільшення частки запасів у структурі оборотних активів на 5%, хоча в той самий момент в 2014 році підприємству вдалося звести до 0 витрати майбутніх періодів. Порівнюючи зменшення поточних зобов'язань з падінням найбільш мобільних оборотних коштів можна підсумувати, що відбувалося значне погіршення платоспроможності підприємства.

Однак, з іншого боку, наявність власних оборотних коштів збільшилася, але вони не покривають потребу у матеріальних оборотних коштах, що свідчить про деяку недостатність власних оборотних коштів. Можна також відмітити, що підприємство у 2014 році позбулося довгострокових кредитів банків, проте збільшило суму короткострокових кредитів. Крім того, підприємство може повністю покрити свої борги оборотними активами, а також рівень покриття оборотних активів власними оборотними коштами знаходиться на достатньому рівні і спостерігається його позитивна динаміка).

Таким чином, абсолютна можливість перетворення активів у ліквідні засоби є досить високою. Динаміка зміни співвідношення залученого капіталу у фінансування підприємства позитивна, адже у 2014 році фінансова залежність підприємства від залучених коштів знизилась майже на 10 %.

З позиції ліквідності балансу, підприємство не може в достатньому обсязі покрити свої зобов'язання наявними активами, має несприятливий фінансовий стан, що негативно впливає на платоспроможність підприємства.

Згідно проведеним розрахункам, підприємству у безпосередньому майбутньому загрожує критичне зниження платоспроможності і йому необхідно шукати шляхи виходу з поточного становища, тобто необхідно знайти шляхи покращення платоспроможності ТОВ «Телекарт-Прилад».

Проведений аналіз настановує на формування наступних рекомендацій для покращення платоспроможності підприємства і недопущення кризового стану на підприємстві: вдосконалити кредитну політику для збільшення частки власних коштів у джерелах фінансування, необхідно оптимізувати зберігання запасів, потрібно детальніше проаналізувати дебіторську заборгованість та провести роботи по її оптимізації.

Залучення запозиченого капіталу в певних межах дає можливість отримати ефект, який називають ефектом фінансового важеля. Однак, фінансовий важіль — це «палиця з двома кінцями»: він вигідний у період економічного піднесення, але завдає збитків у період спаду економічної активності.

Для забезпечення ритмічності виробництва необхідно мати економічно обґрунтовані запаси матеріальних ресурсів, так як їх надлишок сприяє уповільненню оборотності оборотних засобів, а нестача здатна порушити безперервність виробничого процесу, викликати простой в роботі обладнання, збільшити собівартість продукції тощо.

В ринкових умовах господарювання наявність у підприємства значних розмірів дебіторської заборгованості знижує ліквідність його активів, негативно впливає на фінансову платоспроможність, а також відволікає

грошові кошти. Тому належна організація дебіторської заборгованості сприяє ефективному управлінню її розмірами і термінами на підприємстві та посиленню контролю за своєчасним здійсненням розрахунків. Організація обліку дебіторської заборгованості на підприємстві має важливе значення, оскільки сприяє упорядкуванню інформації, прозорості та достовірності даних із розрахункових операцій за борговими правами. Керівнику підприємства з метою отримання повної й оперативної інформації щодо різних видів дебіторської заборгованості, які складають значну частку у структурі оборотних коштів, доцільно забезпечити організацію цієї ділянки обліку із залученням відповідних фахівців.

Запропоновано змінити стандарти кредитної політики в розрізі дебіторської заборгованості, та змінити терміни відстрочок, що надаються покупцям підприємства. При кожному з трьох варіантів зміни відстрочки платежів спостерігаються позитивні зміни в прирості прибутку. Однак, підсумовуючи ці варіанти, за однакових умов, кращим необхідно визнати варіант подовження відстрочки платежів на 10 днів. Тому що, як відомо, ефективна робота підприємства – це досягнення максимальних результатів при мінімальних витратах. А ефективність роботи підприємства має прямий наслідок покращення його платоспроможності, і в цілому фінансового стану.

Також, підприємству можна порекомендувати більш ретельно відбирати покупців за ознакою їх добросовістності та кредитоспроможності. А також розробити процедуру інкасації дебіторської заборгованості і передбачити терміни і форми попереднього і наступного нагадувань покупцям про дату платежів; можливості та умови пролонгування боргу за наданим кредитом; умови порушення справи про банкрутство неспроможних дебіторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1) Аранчій В. Л. Фінанси підприємств : навчальний посібник / В. Л. Аранчій; Мін-во освіти і науки України, Полтавська держ. аграрна академія. – К. : Професіонал, 2004. – 304 с. – ISBN 966-8556-29-1.
- 2) Ахновська І.О. Методичний підхід до оцінки фінансового стану суб'єктів малого підприємництва / І.О. Ахновська, А.Л. Тофан// Вісник ДонНУ. – Серія В. Економіка і право. – 2013. – № 1. – С.10–15.
- 3) Бугай О.А. Ліквідність та платоспроможність: економічна суть та експертна оцінка / О.А. Бугай // Галицький економічний вісник. – 2011. - №3. – С.150.
- 4) Власова Н.О. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємств роздрібної торгівлі: монографія/Н.О. Власова, Т.С.Пічугіна, П.В. Смірнова; Харк. держ. ун-т харчування та торгівлі – Харків, 2010. – 222 с.
- 5) Гізатулліна О. М. Фінансова стійкість підприємства: економічна сутність та методика оцінки /О. М. Гізатулліна, О. П. Чучко // Фінанси, грошовий обіг і кредит. - 2010. - № 3. - С. 240-249.
- 6) Городянська Л. Особливості організації обліку дебіторської заборгованості // Облік: теорія і практика. – 2007. №6. – С. 9-16.
- 7) Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз: навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.
- 8) Грачев А. В. Оценка платежеспособности предприятия за период / А. В. Грачев // Финансовый менеджмент. – 2003. – № 1. – С. 20- 31.
- 9) Гриньова В. М. Фінанси підприємств : навчальний посібник / В. М. Гриньова В. О. Коюда. – 3-тє вид., стереот. – К. : Знання-Прес, 2006. – 423 с. – (Вища освіта ХХІ століття). – ISBN 966-311-040-6.
- 10) Давиденко Н. М. Ліквідність та платоспроможність як показники ефективності фінансового менеджменту підприємства / Н. М. Давиденко // Актуальні проблеми економіки. – 2005. – № 2. – С. 36-42.

- 11) Дробишева, О. О. Оцінка платоспроможності підприємства в системі антикризового управління / О. О. Дробишева // Экономика и управление. – Симферополь : РИО НАПКС, 2013. – № 4. – С. 129–133.
- 12) Дрожжина Л.В. Оптимізація кредитної політики підприємства // Вісник Дніпропетровського університету.-[Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.stattionline.org.ua/ekonom/49/.html>.
- 13) Журавльова Ю.Ю. Вплив економічних факторів на платоспроможність підприємств//Фінансові відносини: Матеріали VIII Міжнародної конференції “Наука і освіта 2005” (7-21 лютого 2005 р.). – Том 73. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2005. – С. 42-43.
- 14) Журавльова Ю.Ю. Методичні аспекти оцінки платоспроможності підприємств в сучасних умовах господарювання / Ю.Ю. Журавльова // Ринок цінних паперів. Вісник Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. – 2005. – № 3. – С. 33-41.
- 15) Журавльова Ю.Ю. Класифікація зовнішніх факторів впливу на платоспроможність підприємства//Вісник Київського національного торговельно економічного університету. – 2005. – №4. – С. 60-67.
- 16) Журавльова Ю.Ю. Платоспроможність підприємства та шляхи її забезпечення: монографія .– Полтава: РВВ ПУСКУ, 2009. – 73с.
- 17) Журавльова Ю.Ю. Сутність платоспроможності підприємства // Фінанси України. – 2006. –№1. – С. 116-120.
- 18) Звіт про фінансовий стан на 31 грудня 2013 року (Форма №1)
- 19) Звіт про фінансовий стан на 31 грудня 2014 року (Форма №1)
- 20) Звіт про фінансові результати за 2013 рік (Форма №2)
- 21) Звіт про фінансові результати за 2014 рік (Форма №2)
- 22) Івахненко В. М. Курс економічного аналізу : навчальний посібник / В. М. Івахненко. – К.: Знання-прес, 2000. –207с. – (Вища освіта XXI століття). – ISBN 966-7767-54-X
- 23) Іващенко В.І. Економічний аналіз господарської діяльності / В.І. Іващенко М.А. Болюх. – К. : ЗАТ «Нічлава», 2001. – 204 с.

- 24) Ковальов М.Л. Платоспроможність в системі оцінки фінансової стійкості підприємства.-[Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuuv.gov.ua/>.
- 25) Косова Т.Д. Фінансовий аналіз : навч. посібник. / Т.Д. Косова, І.В. Сіменко та ін. – К., Центр учбової літератури, 2013 – 440 с.
- 26) Лахтіонова Л.А. Аналіз платоспроможності та ліквідності об'єктів підприємницької діяльності: монографія/ Л.А.Лахтіонова. – К.:КНЕУ, 2010. – 657с.
- 27) Любенко Н. М. Фінанси підприємств : навчальний посібник / Н. М. Любенко .– К. : ЦУЛ, 2009. – 264 с. – ISBN 978-966-364-923.
- 28) Магістрант М.В. Проблеми платоспроможності підприємств / М.В. Магістрант // Науковий вісник НЛТУ України. - 2012. - №2. – С.221.
- 29) Мних Є. В. Фінансовий аналіз: навч. посібник /Є. В. Мних, Н. С. Барабаш. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 536 с.
- 30) Олександренко І. В. Діагностика ліквідності та платоспроможності підприємства / І. В. Олександренко // Актуальні проблеми економіки. - 2014. - № 6. - С. 419-426. - [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ape_2014_6_52.pdf
- 31) Полещук І.Ф. Аналіз показників ліквідності та платоспроможності підприємства [Електронний ресурс]. І. Ф. Полещук – Режим доступу: <http://intkonf.org>.
- 32) Слівак А. Є. Проблеми регулювання банкрутства підприємств чи відновлення їх платоспроможності в Україні / А. Є. Слівак // Формування ринкових відносин в Україні. – 2005. – № 12. – С. 8-10.
- 33) Тринька Л.Я. Фінансовий аналіз: навч. посібник /Л.Я. Тринька, О.В. Іванчук(Липчанська). – К.: Алерта, 2014. – 768с.
- 34) Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз: [навчальний посібник] ; частина I / Ю. М. Тютюнник ; 2-ге вид., перероб. і доп. – Полтава : РВВ ПДАА, 2014. – 358 с.

35) Фещенко О.П. Розрахунок показників фінансового стану господарських товариств з урахуванням нових норм фінансової звітності.— Бізнес інформ №2,2015 - [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2015-2_0-pages-229_236.pdf

36) Фінанси підприємств: підручник/Мін-во освіти і науки України, КНЕУ; ред. А. М. Поддєрьогін. - 6-е вид., перероб. та доп. - К. : КНЕУ, 2006. – 552 с. – ISBN 546-788-465-1.

37) Цал-Цалко Ю. С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз : навч. посіб. / Ю. С. Цал-Цалко. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : ЦУЛ, 2002. – 360 с. - ISBN 966-7938-80-8.

38) Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: підручник.– К.: Центр учбової літератури, 2008. – 566с.

39) Челомбитько Ю.В. Роль та місце ліквідності та платоспроможності підприємства в сучасному економічному середовищі // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2011. - №35. – С.458.

40) Чимшит С. І. Методичні аспекти оцінки платоспроможності підприємства / С. І. Чимшит, С. В. Іванов, Г. В. Разумова // Економічний простір. - 2014. - № 89. - С. 216-227. - [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecpros_2014_89_23.pdf.

41) Шим Джей К., Сигел Джоел Г. Методи управління вартістю та аналіз витрат /Переклад з англ. – М.: Филинь, 1996. – 344 с.

42) Шморгун Н.П. Фінансовий аналіз: навч. посібник /Н.П. Шморгун, І.В. Головка. – К.: Центр учбової літератури, 2006. – 528с.